

Emor: There is nothing negative in Torah

The real story of Shlomis bas Divri

By: Rabbi Levi Y. Garelik

Also:

1. Why does the Torah speak “bad” about certain people? Korach, Moshe, Miriam, Shlomis bas Divri etc. etc.
2. What was Shlomis’s real name?
3. Was she really that bad?....
4. Why is something prohibited called “Assur” (“bound”)?
5. Why is something permitted called “Mutar”?
6. Why was Ester permitted to marry Achashverosh? Is it permissible to marry a non-jew (C”V)?
7. What does Halocho say regarding “destroying” something on Shabbos?
8. Does one have to endanger his life to save another individual? And a community? And what if the danger is not certain?

Based on Likutei Sichos Vol. 37 pages 67-71 and others

מיוסד על לקוטי שיחות חלק ל"ז ע' 67-71 ועוד

המקורות:

1. אמור כד, י: וַיֵּצֵא, בֶן-אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית, וְהוּא בֶן-אִישׁ מִצְרִי, בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל; וַיִּנְצוּ, בַּמַּחֲנֶה, בֶּן הַיִּשְׂרָאֵלִית, וְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי. יא וַיִּקְבַּר בֶּן-הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת-הַשֵּׁם, וַיִּקְלַל, וַיְבִיאוּ אֹתוֹ, אֶל-מֹשֶׁה, וְשֵׁם אִמּוֹ שְׁלֹמִית בַּת-דָּבָרִי, לְמַטֵּה-דָן. יב וַיִּנְיַחְהוּ בְּמִשְׁמַר, לְפָרֵשׁ לָהֶם עַל-פִּי ה'. יג וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. יד הוֹצֵא אֶת-הַמִּקְלָל, אֶל-מַחוּץ לַמַּחֲנֶה, וְסָמְכוּ כָל-הַשְּׂמֵעִים אֶת-יְדֵיהֶם, עַל-רֹאשׁוֹ; וְרָגְמוּ אֹתוֹ, כָּל-הָעֵדָה. טו וְאֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, תְּדַבֵּר לֵאמֹר: אִישׁ אִישׁ כִּי-יִקְלַל אֶל-הוֹי, וְנָשָׂא חֲטָאוֹ. טז וְנִקְבַּר שֵׁם ה' מוֹת יוֹמָת, רָגוּם יְרָגְמוּ-בּוֹ כָּל-הָעֵדָה: כָּגֹר, כְּאֶזְרַח--בְּנִקְבוֹ-שֵׁם,

יומת... כג וידבר משה אל-בני ישראל, ויוציאו את-המקלל אל-מחוץ למחנה, וירגמו אתו אבן; ובני-ישראל עשו, כאשר צוה ה' את-משה.

2. **רש"י:** ויצא בן אשה ישראלית - מהיכן יצא ... מבית דינו של משה יצא מחוייב, בא ליטע אהלו בתוך מחנה דן, אמרו לו מה טיבך לכאן אמר להם מבני דן אני, אמרו לו (במדבר ב) איש על דגלו באותות לבית אבותם כתיב, נכנס לבית דינו של משה ויצא מחוייב עמד וגדף. בן איש מצרי - הוא המצרי שהרגו משה. ושם אמו שלומית בת דברי - שבחן של ישראל שפרסמה הכתוב לזו לומר שהיא לבדה היתה זונה. שלומית - "דהות פטטה שלם עלך שלם עלך שלם עליכון מפטטת בדברים שואלת בשלום הכל. בת דברי-דברנית היתה מדברת עם כל אדם לפיכך קלקלה.

הבה נעיין מהו ה"שבחן של ישראל"?:

3. **שמות רבה פרשה א כח:** בשביל ד' דברים נגאלו אבותינו ממצרים, שלא שינו את שמותם...ומנין שלא נחשדו על הערוה? שהרי אחת היתה ופרסמה הכתוב שנאמר ושם אמו שלומית בת דברי... [שבחן של ישראל]

הבה נעיין בסיפור עצמו:

4. **שמות ב, יא:** ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. **רש"י** - ... בעלה של שלומית בת דברי הי', ונתן עיניו בה ובלילה העמידו והוציאו מביתו... וחזר האיש לביתו והרגיש בדבר וכשראה אותו מצרי שהרגיש בדבר הי' מכהו ורודהו.

אז כאן נתוסף בה"שבח" - שנשי ישראל אפילו באונס לא קרה כלום.

ולכן פרסמה הכתוב, לא לגנותה, אלא לשבח של ישראל שלא נכשלו לגמרי.

וזה מתרץ גם הלשון של רש"י: דהות "פטטה" "דברנית" וכו' - שלא פרסמו את שמה, רק מעשי ברמז וכו'. וכמו שכתוב:

5. **דבק טוב על הפסוק:** לכן פירש רש"י דהוה פטפטה וכו', א"כ גם כאן לא פרסמה שמה דאין זה שם העצם שלה רק על שם מעשי'.

* * *

אבל לכאן צריך להבין:

6. **בבא בתרא קכג, א:** כתיב ועיני לאה רכות. מאי "רכות"? אילימא רכות ממש, אפשר [לומר כן] והלא [בגנות, denigrate, belittle, slander בהמה טמאה לא דבר הכתוב, דכתיב "מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה" - בגנות צדיקים דיבר הכתוב!]

אז כאן גם, סוף כל סוף הרי מדובר בגנותה של שלומית?

* * *

לכאן היו יוכלים לתרץ:

7. **לקוטי שיחות כאן:** זה שהאריך הכתוב בפרטי ייחוסו של המקלל, הוא כדי לבאר:

א. איך אפשר שאיש מבני ישראל יבוא לקלל את השם ר"ל? [אלא], שבאמת לא ייתכן כזאת בישראל, אלא לפי שאביו הי' איש מצרי ואמו נאנסה לפי שהיא דברנית, הרי כיון שלא הי' זרע מעליא, לכן ירד למדריגה כזו עד ש"ויקב גו' את השם ויקלל"....ולכן עצם הסיפור... בכדי להזהיר ביותר על דבר הנהגת הצניעות דבת ישראל מלהיות פטפנית וכו'.....

ב. ויתירה מזו: לכאן הוא דבר פלא, שכתוצאה ממעשה נולד בן שקילל, שהרי היא לא נכשלה בזה במזיד אלא היתה מוטעת, וזה שהיתה "שואלת בשלום הכל" לא הי' ענין של פריצות אלא ענין של הנהגה בסבר פנים יפות כלפי כל אחד, ומ"מ יצא מזה בן כזה שקילל ר"ל – הרי זה אות מיוחד להזהיר אזהרה גדולה ביותר לכל

אחד ואחד על דבר גודל הזהירות בצניעות וכו'.... ולפי זה יש מקום לומר, שבזה שפרסמה הכתוב - יש גם משום שבחה, שעל ידה למדו ישראל גודל הזהירות בענין הצניעות.

* * *

אבל אי אפשר לומר כן:

א. שזה שפרסמה הכתוב הוא לשבחן של ישראל ולא להורות הלכות צניעות....
ב. איך אפשר לומר ששבחן של ישראל יבוא מ...פרסום גנותו של א' מישראל?
והרי ישנה הלכה מפורשת:

8. רמב"ם הלכות יסודי התורה פרק ה הלכה ה: ... אם אמרו להם עובדי כוכבים תנו לנו אחד מכם ונהרגנו ואם לאו נהרוג כולכם – יהרגו כולם ואל ימסרו נפש אחת מישראל

* * *

והביאור:

ובהקדם: לא כל "הירוס" נחשב ל"הירוס" שלילי, הרבה פעמים הרי זה לשם תיקון, ואז ה"שלילה" עצמה נהפכת ל"חיוב".

כמה דוגמאות בהלכה:

9. שולחן ערוך אדמו"ר הזקן הלכות שמירת גוף ונפש ובל תשחית: יד. כשם שצריך להזהר בגופו שלא לאבדו ruin it ולא לקלקלו ולא להזיקו damage it, כך צריך להזהר במאודו belongings שלא לאבדו ruin ולא לקלקלו destroy ולא להזיקו damage it וכל המשבר כלים או קורע בגדים או הורס בנין או סותם מעין spring או מאבד מאכלות או משקין או ממאסם, ruins או זורק מעות לאיבוד, וכן המקלקל שאר כל דבר הראוי ליהנות בו בני אדם עובר בלא תעשה שנאמר לא תשחית את עצה וגו' (ואם הזהירה תורה על של נכרים שנלחמים עמהם קל וחומר לשל ישראל או אפילו משל הפקר)....

טו במה דברים אמורים כשעושה דרך השחתה וקלקול, **אבל על מנת לתקן - מותר לקלקל אם אי אפשר לתקן אלא על ידי קלקול זה**, כגון אילן מאכל שמכחיש את הקרקע ומזיק לאילנות אחרים הטובים ממנו וכן אם צריך למקומו לבנות שם או שמאפיל על החלון מותר לקצצו... וכן כל כיוצא באלו בקלקולי שאר דברים. **ואין צריך לומר אם מקלקלו על מנת לתקן גופו** כגון ששורף כסא ושולחן להתחמם בהם אם אין לו עצים אחרים או שורף בגד לכסות דם באפר כדי שיוכל לשחטו ולאכלו אם אין לו עפר אחר כגון שהולך בספינה וכן כל כיוצא בזה.

עוד דוגמא:

10. רמב"ם הלכות שבת פרק א הלכה יז: כל המקלקלין פטורין (כי מלאכת מחשבת אסרה תורה), כיצד, הרי שחבל בחבירו או בבהמה דרך השחתה, וכן אם קרע בגדים או שרפן או שבר כלים דרך השחתה, הרי זה פטור... **הלכה יח: כל מקלקל על מנת לתקן, חייב.** כיצד, הרי שסתר כדי לבנות במקומו, או שמחק כדי לכתוב במקום שמחק, או שחפר גומא כדי לבנות בתוכה יסודות וכל כיוצא בזה, חייב, ושיעורן כשיעור המתקן.

11. רמב"ם הלכות שבת פרק י הלכה י: הקורע כדי לפתור שתי תפירות על מנת לתפור שתי תפירות חייב. אבל הקורע להפסידה פטור מפני שהוא מקלקל. הקורע בחמתו או על מת שהוא חייב לקרוע עליו חייב מפני שמיישב את דעתו בדבר זה, וינוח יצרו. והואיל וחמתו שוככת בדבר זה **הרי הוא כמתקן וחייב.** [ועוד כמה מקומות ברמב"ם: פ"ח ה"ח, ופי"ב הי"א שכותב "מתקן"].

על פי זה יובן בנוגע לענייננו:

12. לקוטי שיחות כאן סוף סעיף ג: ועל כרחך צריך לומר דמכיון שעל ידי זה שפרסמה הכתוב, מתגלה שבחן של ישראל, אין זה נחשב

גנות בשבילה, ואדרבה, זהו שבחה, שעל ידה מודיעה התורה שבחן של ישראל שלא נחשדו על עריות "גן נעול..." (שיר השירים)

במילרא מובן שה"שליה" (גנות) נהפך ל"חיוב" (שבח).

* * *

בעומק יותר:

13. **אנציקלופדיא תלמודית ערך הצלת נפשות ע' שמט:** אם חייב להכניס את עצמו בספק סכנה בשביל הצלת חברו מסכנה ודאית, נחלקו בדבר: יש מהראשונים שכתבו שחייב להכניס עצמו הספק סכנה בשביל כך... ויש חולקים וסוברים שבמקום שיש ספק סכנה לעצמו אינו חייב להציל חברו.... ואסתר שסיכנה עצמה ללכת לאחשורוש שלא כדת – הרי זה מטעם הצלת כלל ישראל.

14. **לקוטי שיחות כאן סעיף ד:** ויש לומר, שאין זה משום שהצלת כלל ישראל דוחה נפש היחיד, אלא לפי שלהיות שכל יחיד הוא חלק מהכלל, חלק מהציבור, הרי נמצא, שהצלת כלל ישראל הרי היא גם הצלתו של היחיד. ולכן, אם הדברים אמורים בנוגע לסכנת נפשות, כל שכן וקל וחומר בענין סיפור ופרסום של גנות, ועוד זאת שאין בזה הצלה בלבד, אלא סיפור "שבחן של ישראל" שנוגע להיסוד של כלל ישראל, שהתחלת ויצירת עם ישראל היתה באופן של "גן נעול" שלא נחשדו על עריות, שאין זה גנות לצורך שבח בלבד אלא שהשבח (דכלל ישראל) הוא שבחה (גם) של שלומית גופא.

ובפרט על פי המדרש הבא:

15. **מדרש רבה שיר השירים פרשה ד, יב:** רבי פינחס בשם ר' חייא כדאי היתה גדירת ערוה עצמה שבזכותה נגאלו אבותינו ממצרים. מה טעם? גן נעול אחותי כלה.

מאיפה יודעים שכל עם ישראל היו גדורים מעריות? משלומית! הרי שבזכותה יצאו ממצרים!

* * *

עוד קצת יותר בעומק:

ישנן בכללות לשה סוגים של דברים: 1. דברים שבקדושה. 2. דברים המותרים. 3. דברים האסורים. מהו הפירוש "מותר" ו"אסור"?

"מותר" - היינו permitted-untied/released.

"אסור" - היינו Prohibited – tied bound

לדוגמא "מתיר אסורים".

מהו הפירוש בזה? בקיצור:

16. תניא פרק ז: בשר היתר ויין כשר.. יכולים לחזור ולעלות עמו בשובו אל ה'. שזהו לשון היתר ומותר שאינו קשור ואסור בידי החיצונים... מה שאין כן במאכלות אסורות... שהן משלש קליפות הטמאות לגמרי הם אסורים וקשורים בידי החיצונים לעולם. ואין עולים משם עד כי יבוא יומם ויבולע המות לנצח [כמ"ש ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ], או עד שיעשה תשובה גדולה כל כך **שזדונות נעשו לו כזכיות ממש** שהיא תשובה מעומקא דלבא...

ולכן מסיק הרבי:

17. לקוטי שיחות כאן: ... התיקון של זה שהי' היפך הצניעות והקדושה, הוא כאשר מעשה זה מביא לצניעות ולתכלית הצניעות – ההודעה ד"שבחן של ישראל" "שלא נחשדו על עריות" ועל כולם אומרים "גן נעול וגו'".... וע"ד הנ"ל בדברי אדמו"ר הזקן, שע"י תשובה מאהבה זדונות נעשו זכיות....

מזה רואים שע"י הלימוד בתורת החסידות אין שום דבר שלילי בתורה, ולהיפך: כל הדברים הנראים "שלילים" באמת הם "חיוביים".

Keywords:

Adam Harishon, Adultery, Assur (prohibited), Days of Moshiach, Endangering an individual for the community, Ester, Korach, Kosher food, Moshe, Mutar (permitted), Negative (in Torah), Positive, Shlomis bas Divri, Sholosh Klipos Hatmeos, Tanya, Yerovom ben Nevot, Yezias Mizrayim, Zdonos naasu lo kezochiyos, Znius.